

ΜΕΤΑΔΕΔΟΜΕΝΑ

Τίτλος: Σύντομη Περιγραφή της Ελληνικής Νοηματικής Γλώσσας

Υπότιτλος: -

Γλώσσα: Ελληνικά

Συγγραφείς: Σαπουντζάκη, Γ., Επίκουρη Καθηγήτρια, ΠΘ, Χαλευτήρα, Α., Ειδικός Επιστήμονας, ΠΘ., Ροντογιάννη, Α., ΕΔΙΠ, ΑΠΘ

ISBN: 978-618-228-289-2

Θεματικές Κατηγορίες: ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΕΣ, ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ

Λέξεις-κλειδιά: Νοηματική Γλώσσα / Γλωσσολογία / Κωφοί / Κώφωση / Βαρηκοΐα

Βιβλιογραφική Αναφορά: Σαπουντζάκη, Γ., Χαλευτήρα, Κ., & Ροντογιάννη, Α. (2025). Σύντομη Περιγραφή της Ελληνικής Νοηματικής Γλώσσας [Προπτυχιακό εγχειρίδιο]. Κάλλιπος, Ανοικτές Ακαδημαϊκές Εκδόσεις. <http://dx.doi.org/10.57713/kallipos-1040>

Περίληψη

Οι Νοηματικές Γλώσσες (ΝΓ), μία από τις οποίες είναι η Ελληνική Νοηματική Γλώσσα (ΕΝΓ), χρησιμοποιούν την κίνηση για την εκφορά και την όραση για την πρόσληψή τους. Αντίστοιχα, οι ομιλούμενες γλώσσες αξιοποιούν τον ήχο και την ακοή. Τα αρθρωτικά όργανα των ΝΓ μπορούν να ενεργοποιούνται ταυτόχρονα και από διαφορετικά συστήματα, φαινόμενο το οποίο ορίζεται ως «μη γραμμικότητα των ΝΓ»: διαφορετικά δάκτυλα ή χέρια μεταδίδουν γλωσσική πληροφορία σε διαφορετικά σημεία στον χώρο, με ταυτόχρονη χρήση κινήσεων ματιών, φρυδιών, στόματος, κλίσεων του κορμού κ.ο.κ. Η ιδιαιτερότητα αυτή των ΝΓ συντελεί στην ύπαρξη κοινών γλωσσικών μοτίβων μεταξύ τους. Η αντιπαραβολή των ΝΓ με καθολικά γλωσσικά χαρακτηριστικά εμφανίζει εξαιρετικού ενδιαφέροντος κοινά χαρακτηριστικά αλλά και σημαντικές διαφορές. Οι σημαντικότερες από αυτές, καθώς και οι συνέπειές τους στη διαμόρφωση γλωσσικών συστημάτων, γλωσσικής χρήσης και επικοινωνιακών μοτίβων ξεφεύγουν από τη στενή γραμματική θεώρηση και επεκτείνονται σε συναφή πεδία μελέτης. Ενδεικτικά, οι ΝΓ αξιοποιούν μεγαλύτερους μύες, όπως

αυτούς των χεριών, ενώ τα αρθρωτικά όργανά τους είναι περισσότερο ορατά και ωριμάζουν νωρίς. Επιπλέον, στις ΝΓ η επικοινωνία προϋποθέτει την εδραίωση βλεμματικής επαφής μεταξύ των συνομιλητών κ.ο.κ. Απόρροιες των ιδιομορφιών αυτών εμφανίζονται στην ετυμολογία των ΝΓ, στην υψηλή σχέση μεταξύ μορφοσύνταξης, σημασιολογίας και πραγματολογίας, στα στάδια γλωσσικής ανάπτυξης, στις επικοινωνιακές τακτικές, στη διαμόρφωση γλωσσικο-πολιτισμικής ταυτότητας, στην κοσμοθεώρηση των χρηστών της ΕΝΓ, καθώς και στις τεχνικές και στα μέσα σύγχρονης και ασύγχρονης γλωσσικής μετάδοσης. Στο καθαρά γραμματικό μέρος του συγγράμματος περιγράφεται η δομή της ΕΝΓ ανά επίπεδο γλωσσικής ανάλυσης, ως φυσικής γλώσσας με μοναδικά χαρακτηριστικά, η οποία χρησιμοποιείται κυρίως στον ελλαδικό γεωγραφικό χώρο. Κοινωνιογλωσσικά θέματα και θέματα ιστορικής εξέλιξης της ΕΝΓ επίσης έχουν επηρεάσει σημαντικά τη σημερινή μορφή της. Για καθένα από τα παραπάνω θέματα έχουν αφιερωθεί ξεχωριστές ενότητες ή κεφάλαια στο παρόν σύγγραμμα «Σύντομη Περιγραφή της Ελληνικής Νοηματικής Γλώσσας».

